

TERVISEAMET

SIHTUURING “PIIRIPEALSED ILUTEENUSED”

Tallinn 2016

Sisukord

1. Sissejuhatus	3
2. Andmete analüüs	5
2.1. Ilusüstid (sh täitesüstid), mesoteraapia.....	5
2.1.1. Protseduuride iseloom ja sellest tulenevad tähelepanekud.....	5
2.1.2. Mesoteraapia ja ilusüstiteenuse osutajate kvalifikatsioon.....	5
2.1.3. Mesoteraapia ja ilusüstide teostamisel kasutatavad tooted	6
2.1.4. Instrumentide puhtuse (sh steriilsuse) tagamine	7
2.1.5. Klientide nõustamine, vajaliku informatsiooni kättesaadavus ja tuisistuste fikseerimine	7
2.2. Hammaste valgendamine	8
2.2.1. Protseduuride iseloom ja sellest tulenevad tähelepanekud.....	8
2.2.2. Hambavalgendusteenuse osutajate kvalifikatsioon	8
2.2.3. Hambavalgendusprotseduurides kasutatavad tooted.....	8
2.2.4. Instrumentide puhtuse (sh steriilsuse) tagamine, kaitsevahendite kasutamine	9
2.2.5. Hammaste valgendamisel kasutatavad seadmed.....	9
2.2.6. Klientide nõustamine, vajaliku informatsiooni kättesaadavus ja tuisistuste fikseerimine.....	10
2.3. Püsimeik ja selle eemaldamine.....	10
2.3.1. Protseduuri iseloom ja sellest tulenevad tähelepanekud	10
2.3.2. Püsimeigi ja selle eemaldamise teenuseosutajate kvalifikatsioon.....	11
2.3.3. Püsimeigiteenuse osutamisel kasutatavad tooted.....	11
2.3.4. Instrumentide puhtuse (sh steriilsuse) tagamine, kaitsevahendite kasutamine	11
2.3.5. Püsimeigi teostamise seadmed (A) ja püsimeigi eemaldamise seadmed (B).....	12
2.3.6. Klientide nõustamine, vajaliku informatsiooni kättesaadavus ja tuisistuste fikseerimine	13
2.4. Solaariumid	13
2.4.1. Protseduuri iseloom ja sellest tulenevad tähelepanekud	13
2.4.2. Solaariumiteenuse osutajate kvalifikatsioon	13
2.4.3. Solaariumis kasutatavad kosmeetikatooted.....	14
2.4.4. Instrumentide puhtuse (sh steriilsuse) tagamine, kaitsevahendite kasutamine	14
2.4.5. UV-seadmed.....	14
2.4.6. Klientide nõustamine, vajaliku informatsiooni kättesaadavus.....	14
2.5. Ravimite kasutamine iluneeninduses	14
2.6. Biotsiidide kasutamine iluteeninduses	15
3. Kokkuvõte	17
4. 2011. a ja 2015. a läbiviidud sihtuuringute tulemuste võrdlus.....	18
5. Kasutatud kirjandus.....	19
6. Lisa	20
Kehtivad regulatsioonid piiripealsete iluteenuste valdkonnas	20

1. Sissejuhatus

Järelevalve korraldamisel ilu- ja isikuteenuste valdkonnas lähtutakse sotsiaalministri 20.12.2000. a määruse nr 86 "Tervisekaitsenõuded ilu- ja isikuteenuste osutamisele" (edaspidi määrus nr 86) nõuetest.

Määruse nr 86 nõuete põhirõhk on suunatud lihtsamatele iluprotseduuridele (nt. juuksur, maniküür, pediküür, kosmeetik) ning suuremas osas peatub ilusalongi ruumide üldhügieeni tagamisel. Samas on iluteenuste valdkonna areng viimase 15 aasta jooksul läinud mitu sammu edasi. Hajub ilu- ja tervishoiuteenuste vaheline piir: üha rohkem kaasatakse iluprotseduuride käigus kõrgetasemelised tehnoloogiad (nt. laserid, injektsioonid), mis nõuavad põhjalikumaid meditsiinialaseid teadmisi ja oskusi. Sellest tulenevalt suureneb pakutavate teenuste terviseohutust reguleerivate nõuete tähtsus.

Kaasaegsetest iluprotseduuridest tulenevate terviseriskide objektiivseks hindamiseks ei piisa olemasolevatest nõuetest, määrus nr 86 vajab põhjalikku ülevaatamist ja kaasajastamist.

Terviseamet korraldas 2015 aastal sihtuuringu "Piiripealsed iluteenused". Detailsemalt uuriti ilusüste, mesoteraapiat, hammaste valgendamist, püsimeiki ja selle eemaldamist ning solaariume.

Sihtuuringu ülesandeks oli:

- kaardistada ilusalongides pakutavad ülalnimetatud teenused;
- selgitada iluteenuse pakkuja kvalifikatsioon;
- selgitada, milliseid tooteid kasutatakse teenuse osutamisel ja nende vastavust nõuetele (kõlblikkusaeg, säilitamine);
- uurida, milliseid seadmeid ja retseptiravimeid kasutatakse teenuste osutamisel;
- välja selgitada, kas klienti teavitatakse eelnevalt protseduuri käigust, kas toimub küsitlus eesmärgiga kindlaks teha kliendi tervise seisund ja võimalikud vastunäidustused;
- uurida, kas teenust pakutakse kliendi tervisele ohutult;
- anda hinnang olukorrale.

2011. aastal korraldas terviseamet analoogse uuringu piiripealsete iluteenuste teemal ("Ilu- ja isikuteenuste osutamine. Piiripealsed teenused"). Selle tulemused tõid välja rida probleeme/tähelepanekuid iluteenuste terviseohutuse valdkonnas. Sihtuuringu järgselt rakendas terviseamet järgmised meetmed:

- kogutud andmete analüüsi põhjal esitas terviseamet sotsiaalministeeriumile ettepanekud olukorra parandamise eesmärgil teatud tegevuste algatamiseks;
- sihtuuringu materjalid olid avalikustatud terviseameti kodulehel;
- oli koostatud ja avalikustatud juhend "[Verenakkuste leviku vältimine nahka läbistavate ilu- ja isikuteenuste osutamisel](#)". Materjal annab ilu- ja isikuteeninduse valdkonna teenindajatele juhiseid, kuidas vältida nakatumist eluohtlikesse verenakkustesse;
- eesmärgiga tõsta elanikkonna teadlikkust olid välja töötatud ja avalikustatud soovitusel, mis juhivad tähelepanu iluteenuste valikuga kaasneda võivatele terviseriskidele;
- lähtudes uuringu käigus avastatud probleemidest oli koostatud ohuprognosis ning tõhustatud järelevalve suuremat tähelepanu vajavate iluteenuseid pakkuvate ettevõtete üle;

- 2011. aastal läbiviidud uuringu andmetele tuginedes otsustati korraldada kitsam sihtuuring, mille peamiseks sihiks oleksid 2011. aastal avastatud probleemide täpsem uurimine.

Piiripealne iluteenus on mitteametlikult kasutatav mõiste. Piiripealse teenuse all on mõeldud teenust (näiteks: ilusüstid, mesoteraapia, hammaste valgendamine), mille osutamiseks eeldatakse teenuseosutajalt teadmised inimese füsioloogia ja anatoomia osas ning ei ole üheselt selge, kas teenus peaks kuuluma iluteenuste või tervishoiuteenuste hulka. Laiemas mõttes kasutatakse mõiste “piiripealne iluteenus” nende kõigi teenuste suhtes, mis ei kuulu otseselt sotsiaalministri määruse nr. 86 alla.

Sellest tulenevalt rakendatakse piiripealsete iluprotseduuride terviseohutuse hindamisel määrusele nr 86 lisaks ka rida muid õigusakte (tabel 1).

Tabel 1 Uuritud iluteenuste terviseohutuse hindamisel arvestatud õigusaktid ja nende rakendamine

Õigusaktid	Rakendamine iluteeninduses
Rahvatervise seadus	Reguleerib inimese tervise kaitsmist ja haiguste ennetamist ilu- ja isikuteenuste osutamisel.
Tarbijakaitseseadus	reguleerib kaupade ja teenuste vastavust kehtestatud nõuetele, ning ohutust tarbija elule, tervisele ja varale.
Tervishoiuteenuste korraldamise seadus	Reguleerib nahaalusesse koesse ainete manustamist süstla või muu sarnase vahendi abil, mis rikub naha või limaskestas terviklikkuse.
Ravimiseadus	Reguleerib ravimite kasutamist teenuse osutamisel.
Biotsiidiseadus	Reguleerib pindade ja nahka desinfitseerimiseks ettenähtud toodete käitlemist iluteenuse osutamisel.
Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus (EÜ) nr 1223/2009 kosmeetikatoodete kohta, Komisjoni määrus (EL) nr 655/2013	Reguleerivad kosmeetikatoodete (sh hambavalgendustoodete) käitlemist iluteenuse osutamisel.
Meditšiiniseadme seadus	Reguleerib meditsiiniseadmete kasutamist iluteenuse osutamisel.
Kemikaaliseadus, REACH- määrus, CLP määrus ning Toote nõuetele vastavuse seadus	Kohalduvad püsimeigi tegemiseks kasutatavatele värvidele.
Standard EVS-EN 60335-2-27:2014 „Majapidamis- ja muud taolised elektriseadmed“	Rakendatakse UV-kiirgusest tulenevate ohtude eemale hoidmiseks ja teenusele tervisekaitsealase hinnangu andmiseks.

2. Andmete analüüs

Uuringusse oli kaasatud 134 iluteenust osutavat ettevõtet.

Tabel 2 tutvustab külastatud salongide arvu talituste ja protseduuride kaupa.

Tabel 2 Uuringu raames kontrollitud teenusepakkujate arv talituste kaupa

Teenuse nimetus	Põhja talitus (Harjumaa, Raplamaa, Järvamaa)	Lõuna talitus (Tartumaa, Põlvamaa, Valgamaa, Viljandimaa, Võrumaa, Jõgevamaa)	Lääne talitus (Hiiumaa, Läänemaa, Saaremaa, Pärnumaa)	Ida talitus (Ida-Virumaa, Lääne-Virumaa)	Kokku
Ilusüstid	26	8	3	2	39
Mesoteraapia	10	3	6	9	28
Hammaste valgendamine	4	5	1	3	13
Püsimeik ja selle eemaldamine	10	9	1	5	25
Solaariumiteenus	26	12	9	10	57

2.1. Ilusüstid (sh täitesüstid), mesoteraapia

2.1.1. Protseduuride iseloom ja sellest tulenevad tähelepanekud

Ilusüstid on mõeldud näojoonte korrigeerimiseks ja kortsude täitmiseks. **Mesoteraapiat** kasutatakse naha värskendamiseks ja noorendamiseks.

Protseduuri käigus viiakse toimeaine peenikese nõela või elastse kanüüli abil vastavasse kehapiirkonda. Mesoteraapias kasutatakse ka erineva pikkusega nõeltega dermarulle.

Kuna vaadeldavad protseduurid kuuluvad nahka läbivate protseduuride hulka, eeldab see teenuseosutajalt meditsiinilisi teadmisi naha ehitusest, näo ja kaela anatoomiast.

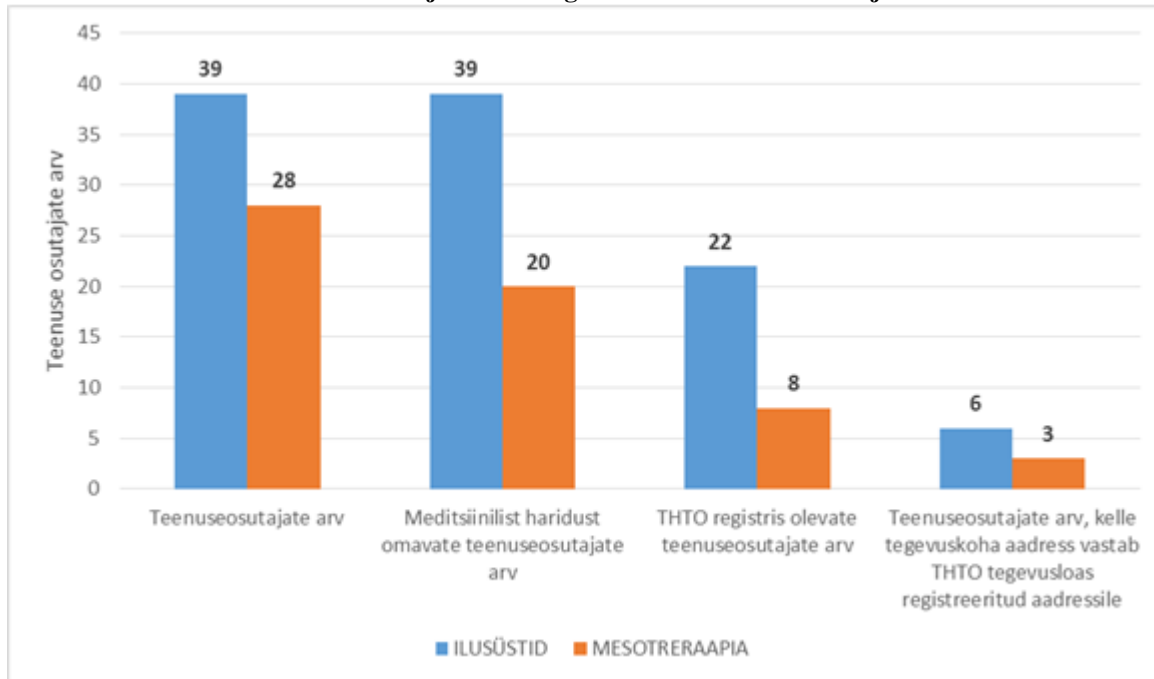
Toimeained valitakse välja vastavalt patsiendi probleemile ning preparaadi koostise otsustab teenuseosutaja. Preparaatide koostisained võivad kuuluda ravimite hulka (nt. botox). Mõnikord kasutatakse protseduuri käigus ka tuimestusained (mis on samuti ravimid). Sellisel juhul ei ole enam tegemist iluteenusega vaid tervishoiuteenusega ning teenuse ohutuse hindamisel rakendatakse tervishoiuteenuse korraldamise seadust ning ravimiseadust.

Teenuse osutamisel kasutatavad preparaadid või seadmed võivad kuuluda meditsiiniseadmete hulka, millele kohalduvad meditsiiniseadme seaduse nõuded.

2.1.2. Mesoteraapia ja ilusüstiteenuse osutajate kvalifikatsioon

Kokku uuriti 52 mesoteraapia ja/või ilusüstiteenuse osutajat. Ilusüste pakkusid 39 ettevõtet ning mesoteraapiat 28 ettevõtet (vt. joonis 1).

Joonis 1 Meditsiiniharidust omavate ja THTO registris olevate teenuseosutajate arv

39-st ilusüstide pakkujast oli kõigil teenuseosutajatel meditsiiniline haridus. Nendest terviseameti tervishoiuteenuse osutajate registris olid registreeritud 22 teenuseosutajat ning nendest kuuel vastas tegelik tegevuskoht THTO tegevusloas registreeritud aadressile. Ülejäänud THTO registris registreeritud teenuseosutajad töötasid lepingute alusel erinevates ilusalongides.

Mesoteraapia teenuseosutajate väljaõppe osas olid 8 kosmeetiku haridusega ning 20 meditsiinilise haridusega. Meditsiinilist haridust omavate teenuseosutajatest kaheksa olid terviseameti tervishoiuteenuse osutajate registris ning nendest ainult kolmel vastas tegelik tegevuskoht registreeritud tegevuskohale. Ülejäänud THTO registris registreeritud teenuseosutajad töötasid lepingute alusel erinevates ilusalongides.

2.1.3. Mesoteraapia ja ilusüstide teostamisel kasutatavad tooted

Sihtuuringu käigus selgus, et ilusüstide ja mesoteraapia teostamiseks oli teenuseosutajatel kasutusel lai valik erineva koostisega preparaate näole ja kehale: hüaluroonhappe baasil toodetud lahused, aminohapete ja vitamiinide kombinatsioonid, antioksidatiivse toimega kokteilid. Botoxi sisaldavate ilusüstide kasutamist avastati kümnes salongis. Nendest kahes ei olnud teenuseosutajad registreeritud tervishoiuteenuse osutajate registris (üks ettevõtte esitas dokumendid THTO tegevusloa saamiseks, teisele ettevõttele tehti märgukiri)

Tutvudes lahuste tootjapoolse kirjeldusega selgus, et mõnede lahuste puhul tegemist oli IIB ja III klassi meditsiiniseadmetega. Kokku oli leitud 11 tootjat, kellel osa preparaate kuuluvad meditsiiniseadmete hulka (vt. tabel 3).

Tabel 3 Ilusüstide ja mesoteraapia protseduurides kasutatavate meditsiiniseadmete tootjad.

Juvederm	Surgiderm
Stylage	Radiesse
Regenelab	M-HA18
Silhouette soft	RRS
Restylane	Fillervit
Belotero	

Uuring näitas, et palju tooteid tuuakse/tellitakse välismaalt. Mõnedel välismaalt toodud toodete pakenditel puudus eestikeelne informatsioon või puudus informatsioon kõlblikkusaja kohta. Kontrollitud salongidest kahes olid avastatud aegunud mesoteraapia tooted, mis kõrvaldati käitlemisest.

Uuringu käigus pöörati tähelepanu kasutamata jäänute preparaatide hävitamisele.

52-st mesoteraapiat ja ilusüste pakkuvast salongist 15-s kasutati valitud preparaati ühe protseduuri käigus. Kasutamata jäänud lahused hävitati koheselt 29 salongis. Ülejäänud juhtudel säilitati prepaaradi lahuseid järgmisteks protseduurideks.

Hävitati kasutamata jäänud/aegunud lahuseid erinevalt: viidi kasutamata jäänud ained ohtlike biojätmete hoidlasse, valati lahused valamusse, visati jäägid prügikasti, viidi jäätmekäitlusesse, apteekidesse.

2.1.4. Instrumentide puhtuse (sh steriilsuse) tagamine

Uuritud ilusüstide pakkujatest kasutasid kõik ühekordseid süstlaid või nõelu.

28-st mesoteraapia teenusepakkujatest kasutas ühekordseid süstlaid/nõelu 24 (sh ühes ettevõttes kasutati vajadusel ka vaakuumsterilisaatorit). Kahes ettevõttes pakuti nõelavaba mesoteraapiat.

Ülejäänud kaks ettevõtet kasutasid individuaalseid rollereid.

2.1.5. Klientide nõustamine, vajaliku informatsiooni kättesaadavus ja tuisistuste fikseerimine

Enamuses mesoteraapia ja ilusüste pakkuvates salongides oli kliendile kättesaadav informatsioon protseduuri vastunäidustuste ja tuisistuste kohta ning enne protseduuri teostamist selgitati välja kliendi tervises seisund (ainult ühes salongis ei olnud info kättesaadav ja kliendi tervises seisundit ei selgitatud välja). Kõrvalnähud, tuisistused ja kliendi kaebused fikseeritakse vajadusel 43-s salongis (andmete fikseerimine toimub erinevalt: nt kliendikaartidel või küsitluslehtedel). 9-s salongis ei fikseerita tuisistusi/kaebusi paber kandjal.

2.2. Hammaste valgendamine

2.2.1. Protseduuride iseloom ja sellest tulenevad tähelepanekud

Hammaste valgendamine on protsess, mille käigus emaili ja dentiini tumedamad alad muutuvad heledamaks.

Hammaste valgendamiseks on kasutusel mitu erinevat tehnikat. Käesoleva uuringu raames uuriti hammaste valgendamist valguskiirega lambi abil, valgendavate geelide ja valgendavate pliiatsite abil.

Valgendamiseks kasutatavad tooted võivad sisaldada vesinikperoksiidi ning selliste hambavalgendustoodete kasutamisele kehtib rida nõudeid. Vesinikperoksiid on söövitava toimega aine, mis võib kahjustada suuõõne limaskesta, põhjustades põletust ning hambaemaili hõrenemist.

Hammaste valgendamise käigus kasutatakse spetsiaalseid suukaitseid, et vähendada suu pehmete kudede kokkupuudet vesinikperoksiidiga.

Hambavalgendusprotseduuril on rida vastunäidustusi: suuõõne limaskesta kahjustused või haigused; igemete haigused; hammaste kaaries (kaaries kulgeb sageli varjatult); paljastunud juurepind/dentiin; lekkivad hambatäidised. Soovimatute tagajärgede ja tüsistuste tekke vältimiseks peab esimest hambavalgendusprotseduuri tegema ainult hambaarsti juures, kes teeb patsiendi suuõõne põhjaliku läbivaatuse.

2.2.2. Hambavalgendusteenuse osutajate kvalifikatsioon

Uuringu raames kontrolliti hambavalgendusteenuse osutamist 13 ettevõttes. Uuringusse kaasatud teenusepakkujatest oli suurim osa (10) kosmeetiku haridusega. Meditsiiniline haridus oli kolmel teenindajal. Ühes salongis pakkus teenust terviseametis registreeritud tervishoiutöötaja (õde).

2.2.3. Hambavalgendusprotseduurides kasutatavad tooted

Hammaste valgendamiseks kasutatavad tooted olid USA (6), Prantsusmaa (4), Saksamaa (1) ja Hiina (1) päritoluga. Kahes salongis ei olnud toodete päritolu tuvastatav.

Toodete maaletoojad on välja toodud tabelis 4. Lisaks sellele oli ühes salongis kasutusel internetist tellitud toode ning ühes salongis kasutati eraisiku käest ostetud toodet.

Tabel 4 Hambavalgendustoodete maaletoojad

Charmbeauty OÜ (ettevõtte ise maaletooja ja edasimüüja)	Royalestetic OÜ
Sadonline OÜ (ametlik esindaja ja edasimüüja Eestis)	DBB grupp
DBB Grupp	Kehastuudio OÜ
Charmkit OÜ	Pearlsmile OÜ

Hammaste valgendamist pakkuvatest salongidest (13) kaheksas salongis kasutati tooted, mis ei sisalda vesinikperoksiidi. Viies salongis kasutati tooted, mis sisaldasid erinevates kontretsioonides H₂O₂ (vt. tabel 5). Nendest ainult ühel teenuseosutajal oli meditsiiniharidus ning THTO tegevusluba.

Kõigis viies salongis oli tegemist esmakordse protseduuriga.

Tabel 5 H₂O₂ kasutamine hammaste valgendamise protseduurides

Toote nimetus	H ₂ O ₂ sisaldus	Tegemist esmakordse protseduuriga	on protseduuri teostamisel kasutatakse igemekaitset	Teenuseosutaja väljaõpe/haridus
Beyond White SPA	7%	jah	Ei	Koolituse läbinud iluspetsialist
T-Kit 200	0,01%	jah	Jah	Medõde/kosmeetik (on THTO)
Beyond White Select	6%	jah	Jah	Kosmeetik
Pearlsmile geel	0,1%	jah	Jah	Kosmeetik
Teeth Whitening Kit	<0,1%	jah	Jah	On läbinud hambavalgendaja kursused

Toodete kõlblikkusajad ja säilitamine vastas nõuetele 11 ettevõttes (kahes ettevõttes ei olnud kõlblikkusajad tuvastatavad, ettevõtetele tehti märkus).

Toodete käitlemine vastas nõuetele 12 ettevõttes (ühes ettevõttes ei olnud info tuvastatav, ettevõttele tehti märkus).

2.2.4. Instrumentide puhtuse (sh steriilsuse) tagamine, kaitsevahendite kasutamine

Kõik uuringusse kaasatud hambavalgendamisega tegelevad teenuseosutajad kasutavad kaitsevahendeid (kaitseprille, ühekordseid kindaid).

2.2.5. Hammaste valgendamisel kasutatavad seadmed

Uuritud salongidest (13) puudus kasutatavate seadmete dokumentatsioon/kasutusjuhendid või olid dokumendid puudulikud kolmes salongis.

Hammaste valgendamiseks kasutatavad seadmed olid Prantsusmaa (4), UK (1), Kanada (1), USA (2), Saksamaa(1) ja Hiina (1) päritoluga.

Tabel 6 Hammaste valgendamisel kasutatavate seadmete päritolumaa

Seadmete päritolumaa	Seadmete arv
Prantsusmaa	4
UK	1
Kanada	1
USA	2
Saksamaa	1
Hiina	1
Puudulik info	3

2.2.6. Klientide nõustamine, vajaliku informatsiooni kättesaadavus ja tüsistuste fikseerimine

Uuringu andmetel oli 12 salongis klientidele kättesaadav informatsioon hambavalgendamisega kaasneva võivate vastunäidustuste ja kõrvalnähtude kohta; ühes ettevõttes puudus vajalik informatsioon.

Kõrvalnähtud/tüsistused ja kliendi kaebused fikseeritakse vajadusel kümnes salongis: teenuseosutajad säilitasid salongis kliendilehed, kuhu fikseeritakse kõik vajalik informatsioon. Mõned teenindajad jätavad fotod piltidega enne ja pärast protseduuri.

2.3. Püsimeik ja selle eemaldamine

2.3.1. Protseduuri iseloom ja sellest tulenevad tähelepanekud

Püsimeik on protseduur, mis kuulub ilusalongide uuenduslike teenuste hulka ning põhineb selles, et värvilise pigmendi osakesi pannakse mehhaaniliselt epidermissesse.

Nagu iga kosmeetilise protseduuri puhul võib püsimeigi tagajärjel esineda terviserike, mis hõlmavad allergilisi reaktsioone, infektsioonide, granuloomi või kelloidide teket. Suurimateks ohtudeks, mis võivad püsimeigiga kaasneva, on nakatumine HIV-i või B- ja C-hepatiiti, mis levivad inimeselt inimesele vere kaudu.

Liiga sügavalt nahka sisestatud nõelad võivad põhjustada verejooksu ja kahjustada karvafollikule. Tüsistusi võib põhjustada teenuseosutaja puudulik ettevalmistus.

Sõltuvalt töödeldava naha piirkonnast ja kliendi valu tundlikkusest kasutatakse vajadusel protseduuri käigus erinevaid tuimestusaineid (mis on ravimid). Teenuse osutamisel tuimestusainete kasutamine on lubatud ainult tervishoiuteenuse osutajale.

Püsimeigiteenuse osutamisel kasutatavad värvid on erineva päritolu ja koostisega ained, mis peavad vastama kehtivatele nõuetele.

Püsimeigi eemaldamine on keeruline protsess, mis võib nõuda rohkem kui ühte seansi (korrektsiooni). Tänapäeval on võimalik valida mitmete meetodite vahel. Lasereemaldamine on terviseohutuse seisukohalt üks keerulisematest püsimeigieemaldamise protseduuridest, mis

eeldab teenuseosutajalt teadmisi naha struktuurist ja füsioloogiast. Seetõttu eeldatakse teenuseosutajalt põhjalikku ettevalmistust ja väljaõpet.

Käesoleva uuringu raames vaadeldi laseremaldamist kolmes ettevõttes.

Kosmeetilistel eesmärkidel laserite kasutamisega võivad kaasneda teatud riskid. Tüsistusi võivad põhjustada teenuseosutaja puudulik ettevalmistus, seadmete väärkasutamine, vastunäidustustega mitte arvestamine või kui klient tarvitab ravimeid, mille tõttu võib muutuda tema naha fototundlikkus.

Teaduskirjanduse andmetel on esinenud juhtumeid, kus peale kosmeetilisi laserprotseduure esinesid klientidel tüsistused (sh põletused, villid, armistumine, kelloidarmid st. paksenenud, ülekasvanud armid), naha pigmentatsiooni muutused ja silmakahjustused.

2.3.2. Püsimeigi ja selle eemaldamise teenuseosutajate kvalifikatsioon

Püsimeiki ja/või selle eemaldamist uuriti 25 salongis. Uuritud teenuseosutajatest oli 3 meditsiinilise haridusega ning nendest üks oli THTO registris. Suurim osa (9) teenindajaid olid kosmeetiku haridusega, kes on läbinud erinevad temaatilised koolitused. Üks teenindajatest oli massöör. 12 teenindaja kohta jäi hariduse tase ebaselgeks: kaheksa püsimeigi pakkujat olid läbinud temaatilise koolituse, kaks olid tätoveerijad ja kaks olid ise õppinud.

2.3.3. Püsimeigiteenuse osutamisel kasutatavad tooted

Uuringu käigus oli avastatud kokku 22 enamlevinud kasutatavat toodet. Värvid olid nii Euroopa Liidus toodetud (Saksamaa, Itaalia, Austria) kui ka USAs, Austraalias, Taiwanis. Värvide osteti püsimeigi koolitajatelt või telliti interneti kaudu.

Ühes salongis avastati aegunud värvid. Ühes salongis puudus värvide pakendil säilivusaeg.

Ülejäänud 23 salongis vastas püsimeigi värvide säilitamine ja käitlemine nõuetele.

Ühes salongis kasutati püsimeigi eemaldamisvedelikku, mis on ettenähtud püsimeigi värvitooni helendamiseks.

2.3.4. Instrumentide puhtuse (sh steriilsuse) tagamine, kaitsevahendite kasutamine

Püsimeigiteenuse osutajatest kasutas ühekordseid nõelu 22 ettevõtet. Ühes ettevõttes kasutas teenindaja mittesteriilseid nõelu (1000 tk pakendis), mille asetask enne protseduuri klaaskuulsterilisaatorisse. Ettevõttes avastati nõelad, mille kasutusaeg lõppes 2011. a ja 2012. a (nõelad kõrvaldati kasutusest). Ülejäänud kahes salongis toimus ainult püsimeigi eemaldamine laseri abil.

Süstalde ja nõelte säilitamine ja hävitamine oli salongides korraldatud sarnasel skeemil: nõelad/süstlad korjatakse plastkanistritesse, mis viiakse utiliseerimisele.

2.3.5. Püsimeigi teostamise seadmed (A) ja püsimeigi eemaldamise seadmed (B)

(A) Püsimeigiteenuse osutajatel oli kasutusel lai valik erineva päritoluga seadmeid/tätoveerimismasinaid (tabel 7). Seitsmes salongis oli aparatuuri dokumentatsioon puudulik või seda ei olnud kohapeal.

Tabel 7 Püsimeigi protseduuri käigus kasutatavate seadmete päritolu .

Päritolumaa	Seadmete arv
Saksamaa	12
Sveits	2
USA	2
UK	1
Hiina	3
Andmed puuduvad	3

Teenuseosutajatelt uuriti, kas püsimeigi aparatuuri korrasolekut kontrollitakse teatud ajavahemiku möödudes. Selgus, et 12 seadme korrasolekut ei kontrollita (vt tabel 8).

Tabel 8 Andmed püsimeigi seadmete korrasoleku kontrolli kohta ja jaotus tootmisaatate kaupa

Seadme tootmise aasta	Seadmete arv	Seadmed, mille seisundit kontrollitakse
2005	1	0
2010	2	2
2011	2	1
2012	2	1
2013	4	3
2014	2	2
2015	2	0
Tootmisaasta andmed puuduvad	7	1
Kokku	22	10

(B) Püsimeigi eemaldamisel kasutati laserit kolmes ettevõttes. Seejuures omas üks teenuseosutaja meditsiiniharidust, kes oli ka THTO registris. Teistes salongides pakkusid lasereemaldamist püsimeigi koolituse saanud kosmeetiku haridusega teenuseosutajad.

Laserid olid USA (2014. a) , Hiina (2010. a) ja Saksamaa (2012. a) päritoluga. Kahe seadme korrasoleku kontrolli tehti teatud ajavahemiku möödudes. Ühe laserseadme korrasolekut ei kontrollitud.

2.3.6. Klientide nõustamine, vajaliku informatsiooni kättesaadavus ja tuisistuste fikseerimine

Püsimeigi teenuse osutamisel selgitati enne protseduuri välja kliendi tervises seisund 23 ettevõttes. Ühes salongis töötaja ei tüüta kliente, et allkirju võtta, jätab kliendi vastutada. Ühes püsimeigi eemaldamist pakkuvas ettevõttes ei kontrollita kliendi tervises seisundit).

Info vastunäidustuste ja tuisistuste kohta oli kättesaadav 24 ettevõttes. Ühes salongis ei olnud kliendile kättesaadav vajalik info.

Kõrvalnähud ja/või tuisistused ja kliendi kaebused fikseeritakse vajadusel 23 ettevõttes.

22 salongis oli tuisistuste ja kaebuste fikseerimiseks ettenähtud kliendilehed või kliendirahmatud. Ühes ettevõttes edastati info suuliselt.

Kahes salongis kaebusi/tuisistusi ei fikseerita.

2.4. Solaariumid

2.4.1. Protseduuri iseloom ja sellest tulenevad tähelepanekud

Solaarium on alternatiiv õues päevitamisele. Kuid alati peab meeles pidama, et nii päike kui ka solaariumid väljastavad ohtlikke UV-kiirguseid, mis kahjustavad naharakkude DNAd ja võivad põhjustada nahavähki. Mida rohkem kasutad solaariumi, seda suurem on nahavähi risk. Solaariumid põhjustavad ka naha enneaegset vananemist. See kuivatab nahka, muudab selle karedaks, vintseks ja kortsuliseks juba väga noores eas. Maailma Tervishoiuorganisatsioon (WHO) ei soovita kasutada solaariumit tervist kahjustava toime tõttu kosmeetilisel eesmärgil. WHO soovitude järgi on solaariumi kasutamine näidustatud ainult teatud haiguste raviks.

Kunstpäevitamisega kaasnevate terviseriskide minimaliseerimiseks on vajalik klientide protseduurielne nõustamine, mille eelduseks on teenindaja asjakohane väljaõpe.

Samuti on oluline kasutatavate UV-seadmete nõuetekohane hooldamine ning kontroll. UV-seadme lampide kasutusaeg ei tohi ületada tehnilises passis soovitatud kasutusega. Iga lampide vahetus peab olema fikseeritud aktiga, kus on märgitud vahetuse kuupäev ja UV-seadme tunniloenduri näit või UV-kiirguse võimsusvoo tiheduskontrolli tulemused.

Solaariumiteenuse osutamisel klientidele pakutavad kosmeetikatooted (nt. kaitsekreemid/õlid) peavad vastama kosmeetikatoodetele kehtivatele nõuetele.

2.4.2. Solaariumiteenuse osutajate kvalifikatsioon

Uuringusse oli kaasatud 57 solaariumisalongi. Nendest 25 salongi teenindajad olid läbinud solaariumi operaatori koolituse. Teenindajate/administraatorite erialaks olid juuksur, kosmeetik, klienditeenindaja, küünetehnik, massöör.

2.4.3. Solaariumis kasutatavad kosmeetikatooted

Uuritud salongidest (57) leiti kasutusel laia valiku kosmeetikatooteid: kokku üle 80 erineva toote. 33,3% toodetest oli Euroopa Liidu päritoluga ja 66,7% tooteid olid imporditud EL-st väljaspoolt (USA). Mõnel tootel (ühekordsed tuubid) oli puudulik märgistus, mille tõttu ei olnud tuvastatav päritolumaa.

Viies salongis ei vastanud nõuetele teenuse osutamisel kasutatavate toodete kõlblikkusaeg. Ülejäänud salongides vastas toodete kõlblikkusaeg nõuetele.

2.4.4. Instrumentide puhtuse (sh steriilsuse) tagamine, kaitsevahendite kasutamine

UV kaitseprillid olid kättesaadavad igas salongis.

2.4.5. UV-seadmed

Uuringusse oli kaasatud 57 salongi kus oli kasutusel kokku 113 UV-seadet (vt tabel 9). Paljudes salongides ei olnud seadmete tootmisaastad tuvastatavad puuduliku dokumentatsiooni tõttu. Kõige vanem UV-seade oli 2001. aastast pärit ning kõige uuem seade 2015. aastast pärit. Neljas salongis olid UV-lambid vahetamata.

Tabel 9 Solaariumisalongides kasutatavate UV seadmete päritolu

UV seadmete päritolumaa	Seadmete arv
UK	26
Saksamaa	53
Holland	25
Kanada	1
Rootsi	2
Info puudub	6

2.4.6. Klientide nõustamine, vajaliku informatsiooni kättesaadavus

Kuigi suuremas osas informeeriti solaariumisalongide kliente ohtudest ning soovitati erineva intensiivsuse ja ajaga kabiine (50 ettevõttes) on jäänud seitsmes salongis klientide teavitamine puudulikuks: teabematerjalid ei olnud nähtavas kohas või teenindajad ei osanud soovitusi anda.

2.5. Ravimite kasutamine iluneeninduses

Lisaks sellele, et protseduuride käigus kasutatavad tooted/ained võivad sisaldada ravimeid (nt. botoxit sisaldavad tooted olid kasutusel kümnes salongis) kasutatakse sageli iluprotseduuride käigus tuimestusaineid.

Uuring näitas, et tuimestite kasutajatest (33 ettevõttes, sh ilusüstide, mesoteraapia ja püsimeigi tegijad) olid 15 teenuseosutajat THTO registris registreeritud (sh püsimeigi tegijatest kahel teenuseosutajal oli meditsiiniharidus ning tervishoiutöötajana registreeritud oli üks teenindaja).

Avastatud tuimestusainete preparaadid on toodud tabelis 10. Ühes salongis avastati aegunud tuimestusainet, mis kõrvaldati koheselt käitlemisest.

Tabel 10 Salongides kasutatavad tuimestusained.

Aine nimetus	Kuuluvus ravimiregistri andmete järgi
Emla 2,5%, 5% või 10%	Ravimil ei ole müügiluba, võib kasutada ainult arsti soovitusel
Marcaine adrenaline	retseptravim
Dormicum	retseptravim
Lidocaine 5% või 10%	retseptravim
Xylocaine pump spray 10% või Xylocaine 20%	retseptravim
Anestol 0,05%	registreerimata
MesoIndolor spray	registreerimata
Septanest	retseptravim
Arcox	retseptravim
DerLi cold	registreerimata
Prednisolon	retseptravim
Topical anesthetic crema	registreerimata
Anesthesia creme	registreerimata

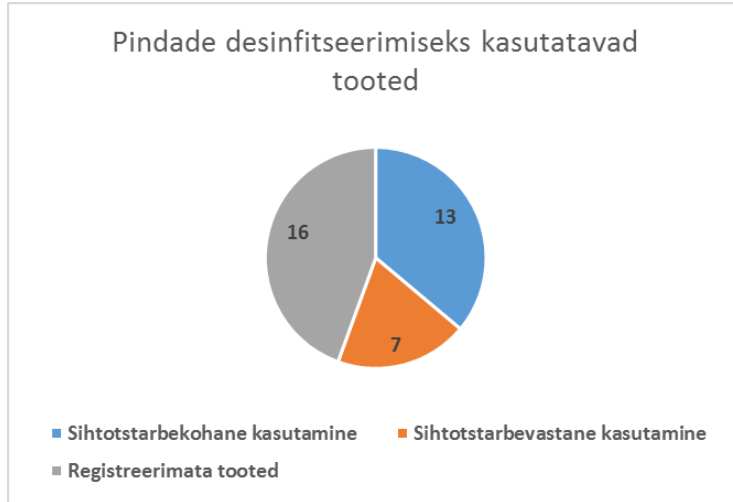
Uuringu käigus tuvastati tuimestusainete soetamise erinevaid võimalusi:

- klient tuleb protseduurile oma tuimestiga, mille on talle kirjutanud perearst;
- teenuseosutaja ostab tuimestid apteekidest tema nimele kirjutatud retsepti alusel ning kasutab seda teistele inimestele teenuse osutamisel;
- teenuseosutaja tellib/ostab tuimestusained välismaalt, kus need ravimid on käsimüügil.

2.6. Biotsiidide kasutamine iluteeninduses

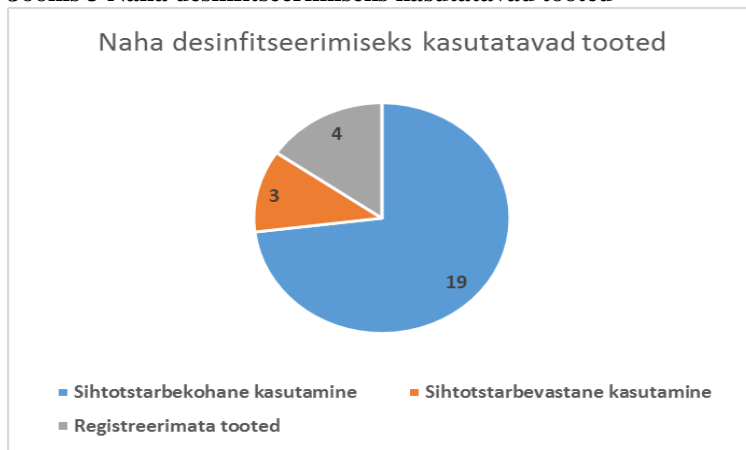
Uuringu läbiviimisel selgus, et salongides oli kasutusel lai valik desoaineid (59 erinevat toodet). Pindade desinfitseerimiseks kasutati 36 toodet ning nendest 13 kasutati vastavalt sihtotstarbele (vt joonis 2). Seitset naha desinfitseerimiseks ettenähtud toodet oli kasutatud pindade desinfitseerimiseks, millega rikuti tootja poolt ettenähtud sihtotstarbet. Uuritud toodetest oli 16 registreerimata. Puuduste likvideerimiseks võeti tarvitusele vastavad meetmed.

Joonis 2 Pindade desinfitseerimiseks kasutatavad tooted

Naha desinfitseerimiseks kasutati 26 toodet (vt joonis 3). Vastavalt sihtotstarbele kasutati 19 toodet (sh kahel korral meditsiiniseadmena registreerinud desoaine, ühel korral käsimüügiravimina registreeritud desoaine ning ühel korral piiripealne toode), kolmel korral ei vastanud kasutusala toote sihtotstarbele ning neli oli registreerimata.

Joonis 3 Naha desinfitseerimiseks kasutatavad tooted

Kahel korral ei olnud teenuseosutaja kursis, millist toodet kasutatakse pindade desinfitseerimiseks, kuna puhastamisega (sh pindade desinfitseerimisega) tegeleb koristusfirma. Kahes ettevõttes kasutati naha desinfitseerimiseks piiripealseid tooteid, mis ei kuulu biotsiidide ega ravimite hulka.

Eraldi vajab märkimist, et solaariumisalongides UV-seadmete pindade desinfitseerimiseks kasutatavatest toodetest (kokku 11 erinevat toodet) ei olnud ühtegi registreeritud biotsiidiregistris ega meditsiiniseadmete registris.

Ühes solaariumisalongis puhastati kaitseprille näopuhastusrätikutega.

Üks püsimeigiteenuse pakkuja kasutas naha desinfitseerimiseks meigitoonikut, mis oli kosmeetikatoode ning millel puudus desinfitseeriv toime. Teenindajat teavitati puudusest.

3. Kokkuvõte

Käesoleva uuringu raames pöörati tähelepanu mesoteraapia-, ilusüstide-, hambavalgendamise-, püsimeigi ja selle eemaldamise ning solaariumis kunstpäevitamise teenuste terviseriskidele.

Uuringusse oli kaasatud kokku 134 salongi. Nendest ilusüste pakuti 39 salongis, mesoteraapiat 28 salongis, hammaste valgendamist 13 salongis, püsimeiki ja/või selle eemaldamist 25 salongis, solaariumiteetust 57 salongis.

Uuringu läbiviimisel tuvastati järgmised probleemid/tähelepanekud

- ❖ Nahka läbivate iluprotseduuride pakujate seas on ainult mõnedel olemas vajalik terviseameti tervishoiteenuse osutajate registris registreering. Ühtlasi ei osuta terviseameti tervishoiteenuse osutajate registris registreeritud teenusepakujad teenust registris avaldatud aadressil.
- ❖ Iluprotseduuride käigus kasutati ravimeid (nt. tuimestid, botox), mis muudab iluteenuse tervishoiteenuseks. Sellega kaasneb rangemate nõuete täitmise vajadus (sh THTO registreering ning vastava hariduse vajadus).
- ❖ Osa teenuseosutajaid soetab ravimeid apteekidest enda nimele kirjutatud retsepti alusel ja kasutab neid kliendile teenuse osutamisel. Samuti kasutatakse teenuse osutamisel käsimüügiravimeid või välismaalt toodud ravimeid kliendile, kellele arst ei ole seda määranud (ehk kasutatava ravimi soetamise võimalused ei ole nõuetekohased).
- ❖ Kliente ei nõustata piisavalt ning teostatud protseduuride järgselt tekkinud tüsistusi ei fikseerita mitmes kohas.
- ❖ Kasutatakse lubatust kõrgema H₂O₂ sisaldusega hambavalgendustooteid.
- ❖ Biotsiidide kasutamise osas: kasutati tooteid, mis ei ole saanud asjakohase loa või registreerimistunnistuse.
- ❖ Biotsiidide kasutamine ei olnud sihtotstarbekohane. Teenuseosutajatel puudusid teadmised biotsiidide sihipärase kasutamise põhimõtetest.
- ❖ Probleemiks kujunes teisest ettevõttest puhastusteenuse ostmine, mille tulemusena ei ole salongi omanikud/teenuseosutajad kursis, kuidas toimub pindade puhastamine/desinfitseerimine.
- ❖ Iluteeninduses on kasutatavate seadmete korrasoleku kontroll puudulik.
- ❖ Uuringu käigus leiti, et iluprotseduuride jaoks vajalikud tooted ja seadmed tellitakse sageli interneti teel ja/või tuuakse välismaalt. Interneti vahendusel soetatud/välismaalt sisse toodud toodetel puudub eestikeelne märgistus ja kasutusjuhendid.

Sihtuuringu käigus avastatud puuduste kõrvaldamiseks algatas terviseamet menetlused; käitlemisest olid kõrvaldatud nõuetele mittevastavad kosmeetikatooted, ravimid, registreerimata biotsiidid.

4. 2011. a ja 2015. a läbiviidud sihtuuringute tulemuste võrdlus.

2015. aastal läbiviidud uuringu tulemused näitasid, et võrreldes 2011. aastaga on avastatud probleemid jäänud samadeks. Üldjoontes võib positiivseks märkida, et piiripealsete iluteenuste osutajatest on rohkem meditsiinilise haridusega teenusepakkujaid.

Siiski jäävad piiripealsete iluteenuste peamiseks terviseriskide teguriteks: iluteenindajate haridus, tervishoiuteenuse osutaja tegevusloa puudumine, iluprotseduuride käigus ravimite mittenouetekohane käitlemine, ebapiisav klientide nõustamine, hambavalgendustoodete kasutamishõuete mittetäitmine, protseduuri käigus kasutatavate kosmeetikatoodete puudulik märgistus, biotsiidide mittesihotstarbeline kasutamine, protseduuride käigus kasutatavate seadmete puudulik korrasoleku kontroll.

5. Kasutatud kirjandus

1. Rahvatervise seadus
2. Tarbijakaitse seadus
3. Kaubandustegevuse seadus
4. Toote nõuetele vastavuse seadus
5. Tervishoiuteenuste korraldamise seaduse
6. Ravimiseadus
7. Kemikaaliseadus
8. Biotsiidiseadus
9. Meditsiiniseadme seadus
10. Sotsiaalministri 20.12.2000. a määrus nr. 86 „Tervisekaitseõuded ilu- ja isikuteenuste osutamisele“
11. REACH määrus
12. Euroopa parlamendi ja Nõukogu määrus nr 528/2012
13. Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus (EÜ) nr 1223/2009
14. Komisjoni määrus (EL) nr 655/2013
15. Nõukogu määrus (EÜ) nr 338/97
16. Topical report injectable products to fill wrinkles, Afssaps (June 2011)
17. Artificial tanning sunbeds, risks and guidance. WHO (2003)
18. Solaariumiteenuse tervisekaitsealased aspektid, N. Šubina (2003)
19. The Scientific Committee on Consumer Products (SCCP). Public consultation on a preliminary opinion on hydrogen peroxide in tooth whitening products, January 2005.
20. www.raviminfo.ee
21. [Parliamentary questions on cosmetic products](#)
22. <http://www.permanentmakeupcreations.com/RemovalTechniques>

6. Lisa

Kehtivad regulatsioonid piiripealsete iluteenuste valdkonnas

6.1. Tervishoiuteenuse osutamine ja ravimite kasutamine/käitlemine iluprotseduuride käigus

Igasugust nahaalusesse koesse ainete manustamist süstla või muu sarnase vahendi abil, mis rikub naha või limaskestast terviklikkust, käsitletakse potentsiaalse ohuna inimese tervisele.

Oht inimese tervisele on suurem, kui kasutatakse ravimeid, ravimitaolisi aineid või näiteks siis, kui aineid manustatakse piirkondadesse, mis on oma anatoomiliste või füsioloogiliste eripärade tõttu suurema tundlikkusega või väiksema loomuliku vastupanuvõimega. Mõju sõltub inimese üldisest tervislikust seisundist ja seetõttu on sellisel viisil ainete organismi viimise puhul oluline hinnata nii inimese terviseseisundit kui ka järgida kõrvalekaldumatult ohutusnõudeid. Terviseseisundi objektiivne hindamine eeldab meditsiinilist haridust.

Ravimid on ained või ainete kombinatsioonid, mis avaldavad toimet organismile. Ravimid võivad haigust ravida, ennetada või leevendada sümptome. Igal ravimil on näidustused ja vastunäidustused. Nii retsepti- kui ka käsimüügiravimit tohib kasutada ainult isik, kellele see on välja kirjutatud ning seda ei tohi edasi anda ega omaalgatuslikult kasutada majandustegevuses (iluteenuse osutamisel).

Ravimit võib kasutada iluprotseduuri käigus ainult siis, kui selle määras kliendile arst. Seejuures tuleb arvestada, et kui teenuseosutaja kasutab protseduuri käigus ravimeid, kuulub teenus tervishoiuteenuste hulka ning ettevõtjale rakenduvad sellisel juhul tervishoiuteenuste osutamist reguleerivad õigusaktid. Tervishoiuteenuste korraldamise seaduse TTKS § 27 lõike 2 kohaselt võib tervishoiutöötaja osutada üksnes neid tervishoiuteenuseid, mille osutajana ta on Terviseametis registreeritud. Lisaks tervishoiutöötaja registreeringule peab tervishoiuteenuse osutaja (edaspidi THTO) omama ka tegevusluba. TTKS 401 lõike 2 kohaselt võib tervishoiuteenuse osutaja osutada üksnes neid tervishoiuteenuseid, mille osutamiseks talle on tegevusluba antud.

Protseduuride käigus kasutatud preparaatide jäägid peavad olema hävitatud vastavalt tootjapoolsetele juhistele. Näiteks botoxi puhul tuleb ohutuks hävitamiseks kasutamata jäänud viaalid vähese veega lahustada ning autoklaavida. Botoxi ülejäägid võib inaktiveerida kasutades lahjendatud hüpokloriti lahust (0,5%) 5 minuti jooksul.

Ettevõtluses tekkinud ravimijäätmed tuleb üle anda litsentseeritud jäätmekäitlejale, kellel on ohtlike jäätmete, sh ravimijäätmete käitlemise õigus.

6.2. Biotsiidide kasutamine iluteenuse osutamisel

Biotsiid on

- mis tahes aine või segu niisuguses vormis, nagu see tarnitakse kasutajale, ning mis sisaldab või tekitab üht või enamat toimeainet ja mille eesmärk on kahjulike organismide hävitamine, tõrjumine, kahjutuks muutmine, nende toime ärahoidmine või muul viisil nende vastu võitlemine mis tahes muude vahenditega peale puhtfüüsikaliste või -mehaaniliste toimingute;

- mis tahes aine või segu, mis on loodud ainetest või segudest, mis ise ei kuulu esimese taande alla, ja mille kasutamise eesmärk on kahjulike organismide hävitamine, tõrjumine,

kahjutuks muutmine, nende toime ärahoidmine või muul viisil nende vastu võitlemine mis tahes muude vahenditega peale puhtfüüsikaliste või -mehhaaniliste toimingute (Euroopa parlamendi ja Nõukogu määrus nr 528/2012).

Biotsiidi on lubatud Eestis kättesaadavaks teha ja kasutada, kui see on saanud asjakohase loa või registreerimistunnistuse käesoleva seaduse või biotsiidimääruse kohaselt (Biotsiidiseadus).

Sõltuvalt koostisest võib biotsiid olla ettenähtud kasutamiseks tavatarbijale või kutsealaseks kasutamiseks.

Biotsiidi kutseline kasutaja on isik, kellel on asjakohane ettevalmistus ja kes kasutab majandus- või kutsetegevuse käigus biotsiide, mis on biotsiidi turul kättesaadavaks tegemiseks ja kasutamiseks antud loaga või registreerimistunnistusega ette nähtud kutsealaseks kasutamiseks.

Biotsiidi kutselisel kasutajal peavad olema teadmised kutsetegevuses kasutatavate biotsiidide ohtlike omaduste, riskide ohjamise ja kasutustingimuste kohta ning biotsiidi ohutu kasutamise oskused, mis on saadud taseme- või tööalase koolituse käigus, mille kohta on olemas asjakohane tunnistus või tõend.

Biotsiididele lisaks võivad desinfektsiooni eesmärkidel kasutatavad tooted kuuluda meditsiiniseadmete või ravimite hulka. Toote kuuluvuse ühte või teise gruppi määrab koostis ja tootja poolt ettenähtud sihtotstarve.

6.3. Teenuse osutamisel kasutatavad kosmeetikatooted, sh hambavalgendustooted

Kosmeetikatoode on aine või segu, mis on ette nähtud kokkupuuteks inimese keha välispinna osadega või hammaste ja suuõõne limaskestadega ainult või peamiselt nende puhastamiseks, lõhnastamiseks, nende välimuse muutmiseks, nende kaitsmiseks, heas seisundis hoidmiseks või ihulõhnade parandamiseks.

Ettevõteted, kes oma majandustegevuse raames tegelevad kosmeetikatoodete tootmisega, importimisega, levitamisega, müügiks pakkumise ja müümise peavad lähtuma järgmiste õigusaktidega kehtestatud nõuetest: tarbijakaitseseadus, Kaubandustegevuse seadus, Rahvatervise seadus, Toote nõuetele vastavuse seadus, Ravimiseadus, Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus (EÜ) nr 1223/2009 kosmeetikatoodete kohta, Komisjoni määrus (EL) nr 655/2013, millega kehtestatakse ühtsed nõuded kosmeetikatoodete kohta esitatavate väidete põhjendamiseks, Nõukogu määrus (EÜ) nr 338/97 looduslike looma- ja taimeliikide kaitse kohta nendega kauplemise reguleerimise teel.

Turul kättesaadavaks tehtud kosmeetikatoode peab tavalistes või mõistlikult ettenähtavates kasutustingimustes olema inimeste tervisele ohutu, arvestades nende esitlust, märgistust ja kasutusjuhendit.

Hammaste valgendamiseks kasutatavad tooted on suuhügieenitooted, mis on määratletud kosmeetikatoodeteks.

Hammaste valgendamise kohta on kehtestatud nõuded Rahvatervise seaduse 1 §-s 122:

Isik, kes vastutab kosmeetikatoote tootmise, turule laskmise või kättesaadavaks tegemise eest, peab tagama, et on täidetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1223/2009 kosmeetikatoodete kohta sätestatud asjakohased nõuded. Kosmeetikatooteid, mis on ette nähtud hammaste valgendamiseks või pleegitamiseks ja mis sisaldavad vesinikperoksiidi või millest

vabaneb vesinikperoksiidi vahemikus $> 0,1\% \leq 6\%$ (edaspidi hambavalgendustooted), on lubatud müüa üksnes hambaarstidele hulgikaubanduse korras.

Üle 6% sisalduva või vabaneva H_2O_2 hambavalgendustoodete kasutamine ja müük on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1223/2009 kohaselt keelatud.

Väiksema kui 0,1% kontsentratsiooniga hambavalgendusgeelid kuuluvad tavakosmeetika hulka ja spetsiaalseid nõudeid nende kasutamiseks kehtestatud ei ole.

6.4. Meditsiiniseadmete kasutamine iluteenuse osutamisel

Meditsiiniseade on instrument, aparaat, seade, tarkvara, materjal või muu toode (ka autonoomne tarkvara), mida kasutatakse inimese peal ja mille kavandatud põhitoime inimesele ei ole farmakoloogiline, immunoloogiline või ainevahetuslik, kuid mida kasutatakse:

- 1) haiguste diagnoosimiseks, ärahoidmiseks, jälgimiseks, ravimiseks või leevendamiseks;
- 2) vigastuse või puude diagnoosimiseks, jälgimiseks, ravimiseks, leevendamiseks või kompenseerimiseks;
- 3) kehaehituse või füsioloogilise protsessi uurimiseks või muutmiseks või kehaosa asendamiseks;
- 4) rasestumise soodustamiseks või ärahoidmiseks.

Meditsiiniseadme kasutaja peab veenduma enne seadme kasutuselevõttu, et :

- see vastab meditsiiniseadme seaduses toodud nõuetele;
- sellele on tehtud nõuetekohane vastavushindamine (seadmel endal on CE märgistus paigaldatud);
- see on varustatud nõuetekohase teabega, mis on vajalik tootja kindlakstegemiseks (kui tootja asub väljaspool EL-i, siis ka volitatud esindaja nimi ja aadress) ja seadme ohutuks ning sihtotstarbekohaseks kasutamiseks.

Juhul, kui tekib kahtlus, et seade ei vasta nõuetele, siis tuleb sellest teavitada terviseametit.

Seadme kasutuskohas peab olema kasutusjuhend, milles oluline ohutusala teave on eesti keeles. Seadet võib kasutada ainult isik, kes on saanud tootja poolt ettenähtud väljaõppe. Meditsiiniseadme kasutamisel tuleb lähtuda kasutusjuhendist. Kasutusjuhendi välisel kasutamisel langeb kogu vastutus kasutajale (kasutaja muutes toote sihtotsarvet muutub tootjaks ja peab viima läbi uue vastavushindamise).

6.5. Püsimeigiteenuse osutamisel kasutatavad värvid

Permanentse meigi tegemiseks kasutatavatele värvidele kohalduvad toote nõuetele vastavuse seaduses, kemikaaliseaduses, REACH- määruses ja CLP määruses sätestatud nõuded.

Toode on ohutu, kui see mõistlikel kasutustingimustel, arvestades kasutusega ning asjakohastel juhtudel kasutuselevõtu-, paigaldus- ja hooldusnõuete järgimist, tagab inimese ohutuse ja tervise kaitse ega ohusta ümbritsevat keskkonda.

Permanentse meigi tegemiseks kasutatavate värvide tarnijal tuleb kontrollida nende klassifikatsiooni, märgistamise ja pakendamise õigsust ning täita ohutuskartide koostamisele esitatud nõudeid. Samuti tuleb, kui on asjakohane, täita REACH-määruse registreerimis- ja autoriseerimiskohustusi.

6.6. UV-seadmete kasutamine iluteenuse osutamisel

Solaariumiteenuse osutamisele kehtestatud nõuded (sm määrus nr 86) keskenduvad üldhügieeni tingimuste täitmisele. Terviseohutuse seisukohalt olulisimad punktid on kehtivas määruses hetkel jäänud kajastamata.

Määrus normeerib tööruumi minimaalset pindala ja ventilatsiooni võimsust, dušikabiini või niisutatud salvrätide olemasolu ning keelab kasutada põrandal vaipkatet.

UV-seadmete osas kehtivad nõuded on küllaltki tagasihoidlikud: UV- lampide kasutusaeg ei tohi ületada tehnilises passis (või sertifikaadis) soovitud kasutusaega. Lampide vahetus peab olema fikseeritud aktiga. Tunniloenduri puudumisel kontrollitakse UV-kiirguse võimsusvoo tihedust UV-A, UV-B ja UV-C diapsoonides.

Klienditeenindamisel tuleb enne esimest päevitusseansi teavitada klienti nahatüüpidest, võimalikest vastunäidustustest, päevitusseansi pikkusest olenevalt nahatüübist ja kliendi soovil lampide kasutustundide arvust. Päevitusseansside saamine on lubatud ainult kaitseprillides (UV-A ja UV-B täielik kaitse). Korduvkasutusega kaitseprillid ja UV-seadme akrüülklaasid tuleb pärast iga kasutamist puhastada ja desinfitseerida.

UV-kiirgusest tulenevate ohtude eemale hoidmiseks ja teenusele tervisekaitsealase hinnangu andmiseks rakendatakse standardit EVS-EN 60335-2-27:2014 „Majapidamis- ja muud taolised elektriseadmed“, mis käsitleb kunstpäevitamiseks kasutatavate UV-seadmete ohutust (sh ka seadmete märgistamist, juhiseid õige kasutamise kohta ja UV-seadmete kiirgustiheduse piirväärtust).